

CONCERN

'Ward citizen forum seemingly tends to be inclusive, as I am one of the members of this forum. However, the reality is that, most of the time, I was not informed about the meeting and not involved in decision making process. Instead, the coordinator and rest of the powerful members of the forum reached the decision without our knowledge and impose upon us.' **Jyamrung VDC, Dhading**

CONCERN

'Our village at ward no 8 is comprises of 8 Dalit households, we are yet to receive water tanks, solar lamps and Bhakari, despite the fact, one household received a goat and 7 households received toilet supports so far. None of us has started work for the foundation for the new house due to following problems 1) We don't have enough lands 2) The lands available are at risky areas 3) Currently, we don't have enough skills to dismantle the damaged houses.'

Golabanjyang, Jyamrung, 8, Dhading

CONCERN

The Government's guidelines instruct the requirement of 50 cu. ft. wood for building a house, however, government provides only 20 cu. ft. wood. There is acute shortage of wood in our village, even if there is a few, its price is skyrocketing and beyond our purchase capacity. This leads to delay in rebuilding. How can this gap be solved?' **Borlang VDC, Gorkha**

CONCERN

'Our settlement comes under the risk of submersion (Duban) because of Budigandaki reservoir, because of this condition; we are with a dilemma on how and when to start building houses. We need the proper guidelines as there are policy gaps to address this specific problem.'

Ashrang VDC, Gorkha

CONCERN

"I had already registered my complaint but I have not received any responses yet, in this regard".

'The land and house are not registered in my name, instead, it has been registered in the name of my husband, who is abroad, at the moment. I had filled the form in my name; however, my name was not included in the name list issued by bank, while I went to receive the first instalment.' **Jyamrung VDC, Dhading**

RESPONSES:

We don't have any intention to exclude any of our members from meeting on the basis of caste and gender. However, we conduct meeting once the quorum is fulfilled. It is also the fact that due to busy household activities women members hardly attend any meeting. **Ram Krishna Shrestha, Chariman, Ward Citizen Forum, 9841129394.**

There is a solution to this problem which includes two main processes. In case of woman whose husband is abroad, the affected person should come to the VDC with some local people as witnesses, VDC secretary will then recommend stating the real scenario to the DDC. Once this recommendation letter is taken to the DDC then DDC will decide on this and the person can get the instalments. **Bhuwan B.K., VDC Secretary, Jyamrung, 9841913850.**

RESPONSE

As a matter of fact, we have got very limited resources. We really don't have enough wood to distribute as per the demand. If we could distribute we will be more than happy but we have small forest area and if we start distributing to fulfil the hundred percent demands, we will have no forest left. So we would suggest them to take the wood available with us and also re-use the old woods remained in affected houses, as well. However, we will be providing adequate woods, whenever available with us in future.

Bhim Bahadur Tahapa Magar, Chairman of 'Mauriya Community Forest Consumer Committee' 9816469006

RESPONSE

At the moment, we are not in a position to provide the compensation(s), for this it may take up to 3 to 4 years. So, we suggest them to continue living there until full financial settlement. Like other victims, they have already received the first instalments. With that they may start building the houses at the existing places. After the receipt of the final instalment they can settle in the preferred areas. **Gyan Bahadur Kandel, VDC Secretary, Ashrang, 9841464981**

CONCERN

'We submitted the application at the VDC demanding the engineer's support in the initial phase for the foundation and design of the house. Despite we waited for a couple of months, engineer did not show up. We were compelled to start building our houses on our own by copying the design of neighbour's house(s). Later on, engineer once visited us and told that, "It does not meet the requirement." Now, we are afraid that our house may not comply with government requirement. Ultimately we will be ineligible for rest instalments. ' **Lapilang VDC, Dolakha**

CONCERN

'Seed distribution is only the part of the program. We are expecting holistic programs including training on cash crops, soil test, providing technical support to farmers, management of market as well as collection centre.'

'We are still living under the house labelled with 'red sticker', it is not due to lack of awareness, it is because we don't have choice. Some of the people are still unaware of ways to build earthquake resistance house.'

'We have to spend most of our time fetching water far from our settlement as most of the water sources are collapsed due to the earthquake.'

RESPONSE:

The VDC secretary said that he was appointed at this VDC just two months ago, so he is less aware about the scenario of this kind. According to VDC secretary, there are three underlying causes for engineer's unavailability 1) there is only one engineer who rarely stays at VDC, 2) due to Engineers' strike and 3) VDC secretary does not have mandate to mobilize engineers rather he can only coordinate with them. **Vhimsen Dahal, VDC Secretary, Lapilang, 9849150800**

At the meantime, NRA officer said, the recent meeting delegated the power to VDC secretary to mobilize the engineers at the VDC level thereby ensuring availability of engineer's timely service. In regard to the houses not meeting government's standard, NRA is yet to decide. **Sagar Acharya, Chief Officer- NRA Office, Dolakha, 9854045832**

CONCERN

'We are elderly couple living with a dependent daughter. Although we received Rs 50,000, we have not been able to start building house because of absence of active member within family; who could support us in fulfilling government requirements, collecting essential materials, purchasing materials for building house etc. Given to these couple of limitations we are bound to live in a temporary shelters with uncertainty'. **Lamidanda VDC, Dolakha**

CONCERN

'We have the house in Kathmandu too and we have not taken any instalment so far. However, it is surprising to know that there are some individuals who have managed to get the first instalment as well as initial benefits despite having house at Kathmandu as well. It has happened due to nepotism and connection with the VDC staffs. This is against the law, how can this be controlled and addressed?'. **Lamidanda VDC**

RESPONSES: "The government of Nepal has recently established a local body known as 'Community Reconstruction Committee' (Samudahik Punarnirman Samiti) in order to support reconstruction related activities at the community level" - NRA Chief Officer. However, it has not been established in our VDC so far, despite having a guiding booklet. It has particularly prioritised the reconstruction activities related to the marginalised groups such as; single women, elderly citizens, handicapped, poverty stricken people etc. It aims to provide sound facilitation by providing engineering service, volunteer service if possible and technical supports rather than economic benefits. **Ramu Paudyal, VDC secretary, Lamidanda, 9841259835.**

If there are such kinds of issues, you can give us their application along with their contact details, we will reach to support them with priority. I hope once this committee is active with clear mandate, this sort of issues will be addressed. **Sagar Acharya, Chief Officer- NRA office, Dolakha, 9854045832**

Although, there is a negligible number of registered cases as such, we are equally concerned about it. NRA's top most priority, at the moment, is to accelerate the reconstruction of the houses. If we set the 'scrutiny committee' at the moment, we are afraid that it may influence the reconstruction process due to local level power dynamics. The government will, of course, set the 'scrutiny committee'. On the basis of that appropriate actions will be taken on the right time. **Sagar Acharya, Chief Officer-NRA Office Dolakha, 9854045832**

सवाल

‘म पनि वडा नागरिक मञ्चको सदस्य भएकोले यो देखावटीरूपमा मात्र समावेशी जस्तो देखिन्छ । धेरैजसो समय बैठक बस्दा मलाई कुनै पनि जानकारी गराइदैन र सहभागी पनि गराइदैन । बरु, संयोजक र अन्य शक्तिशाली सदस्यहरूले बैठकमा निर्णय भएको कुराहरू अन्त्यमा लादने काममात्र गरिन्छ ।’

ज्यामरुङ्ग गा. वि. स., धादिङ

सवाल

‘हाम्रो गा. वि. स.को वडा नं. ८ मा ८ घरधुरी दलित छौं, अहिलेसम्म जम्मा एकघरले एउटा बाखा र सातघरले चर्पी निर्माणको लागि सामाग्री प्राप्त गरेका छन् । हामीले अहिलेसम्म पानी टङ्की, सोलार बत्ती र भकारी पाएका छैनौं । तीनबटा कारणहरूले गर्दा अहिलेसम्म हामीले नयाँ घर बनाउन सकेका छैनौं: १) प्रयाप्त जग्गाको अभाव २) भिरालो र जोखिमयुक्त ठाँउमा जग्गा भएकोले ३) भत्किएको घरलाई भत्काउन प्रयाप्त ज्ञान र सीपको अभावले ।’

गोलभञ्ज्याङ, ज्यामरुङ्ग गा. वि. स. ८, धादिङ

सवाल

‘सरकारले जारी गरेको नयाँ मापदण्ड अनुसारको घर निर्माण गर्दा ५० क्यू.फिट काठ आवश्यक पर्छ भने, सरकारले जम्मा २० क्यू.फिट काठमात्र उपलब्ध गराउँछ । हाम्रो गाँउमा काठको चर्को अभाव रहेको छ, भएका काठहरू पनि चर्को मूल्यमा खरिद बिक्री भएको छ, जुन हाम्रो ऋयशक्ति भन्दा बाहिरको कुरा हो । यही कारणले गर्दा पुनःनिर्माणमा ढिलाइ भइरहेको छ । यो समस्यालाई कसरी समाधान गर्ने हो ?’

बोर्लाङ्ग गा. वि. स., गोरखा

सवाल

‘बुढीगण्डकी जलविद्युत परियोजनाको ड्याम निर्माणकार्यले गर्दा हाम्रो जग्गा डुवानको जोखिम घोषित क्षेत्रमा पर्दछ । यो कारणले गर्दा कहिले, कहाँ र कसरी नयाँघर बनाउने भन्ने विषयमा हामी दुबिधाग्रस्त छौं । यस समस्या समाधानको लागि नीतिगत अभाव रहेकोले हामीलाई पुनःनिर्माणको लागि प्रष्ट निर्देशिका चाहिएको छ ।’

अश्राङ्ग, गा.वि.स.

सवाल

‘मैले पहिल्यै निवेदन दिइसकँ तर पनि अहिलेसम्म यसको सुनुवाइ भएको छैन ।’

‘मेरो घर र सम्पत्तिको लालपुर्जा सबै मेरो श्रीमानको नाममा छ, जो अहिले वैदेशिक रोजगारीमा बाहिर हुनुहुन्छ । मैले फारम मेरो नाममा भरेकी थिएँ, बैंकमा पहिलो किस्ता निकाल्न जाँदा, मेरो नाम बैंकको सूचीमा थिएन ।’

ज्यामरुङ्ग गा. वि. स., धादिङ

जवाफ

हाम्रो कुनै पनि सदस्यहरूलाई जात र लिङ्गका आधारमा विभेद गर्ने नियत छैन । यद्यपि, कोरम पुगेपछि हामीले बैठक सञ्चालन गर्दछौं । यो पनि वास्तविकता हो कि- महिला सदस्यहरूले घरेलु कामकाजको व्यस्ताले गर्दा बैठकमा प्रयाप्त समय दिन सक्नुहुन्न ।

राम बहादुर श्रेष्ठ, संयोजक, वडा नागरिक मञ्च ९८४११२९३९४

यो समस्याको समाधानको लागि दुईवटा मुख्य प्रक्रियाहरू रहेका छन् । पहिलो, श्रीमान् वैदेशिक रोजगारीमा भएको महिलाको हकमा, सम्बन्धित महिलाले ५ वटा मान्छेहरूको रोहबरमा गा. वि. स. कार्यालयमा निवेदन दिने । गा. वि. स.को कार्यालयले सबै बेहोरा उल्लेख गरेर जिल्ला विकास समितिलाई पत्रचार गर्छ । दोस्रो, सोही पत्रको आधारमा जि. वि. स.ले निर्णय गर्छ र सम्बन्धित व्यक्तिले किस्ता प्राप्त गर्न सहज हुन्छ ।

भुवन बि.क., गा. वि. स. सचिव, ज्यामरुङ्ग, ९८४१११३८५०

जवाफ

हामीसँग वास्तवमा सीमित स्रोत-साधनहरू छन्, त्यसैले माग अनुसारको काठ उपलब्ध गराउन सकेका छैनौं । हामीले सबैलाई माग अनुसारको काठ बाड्न थाल्यौं भने कुनै पनि जंगल बाँकी हुँदैन । त्यसैले, हामीसँग उपलब्ध भएको काठ लैजानका साथै पुरानो घर का काठहरू पनि प्रयोगमा ल्याउनको लागि अनुरोध गर्दछौं । यद्यपि, हामीसँग प्रयाप्त मात्रामा काठ उपलब्ध भएको खण्डमा भविष्यमा वितरण गर्ने नै छौं ।

भिमबहादुर थापा मगर, अध्यक्ष, मौरिया सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति, ९८१६४६९००६

जवाफ

हामी तत्कालै बुढीगण्डकीले डुवानमा परेका प्रभावित क्षेत्रमा क्षतिपूर्ती वितरण गर्ने अवस्थामा छैनौं, यसको लागि ३ देखि ४ वर्षसम्म लाग्न सक्छ । त्यसैले पुरै क्षतिपूर्ति प्राप्त नगर्दासम्म यथास्थानमा सरकारले दिएको पहिलो किस्ताको रकमले अरु सरह नयाँ घर निर्माण गरेर बस्न अनुरोध गर्दछौं । क्षतिपूर्तिबाटको रकम पछि पुरै प्राप्त गरेपछि आफूले रोजेको स्थानमा बसाइँ सराई गर्न सक्नुहुन्छ ।

ज्ञान बहादुर कडेल, गा.वि.स. सचिव, अश्राङ्ग, ९८४११६४९८१

सवाल

'हामीले नयाँघरको नक्सा र जग उठाउने सम्बन्धमा परामर्शको लागि गा.वि.स. कार्यालयमा इन्जिनियर माग गर्दै निवेदन पेस गरेका थियौं । हामीले महिनौसम्म पर्खिँदा पनि इन्जिनियर नआएपछि छिमेकीको घरको देखासिखी गर्दै घर बनाउन थाल्यौं । धेरैपछि इन्जिनियर सर बीचमा एकफेर आउनुभयो । त्यसपछि उहाँले घर मापदण्ड अनुसारको नभएको जानकारी दिनु भयो । अब यो घर पास नहुने हो कि भन्ने हामीलाई डर छ, जसले गर्दा बाँकी किस्ता प्राप्त गर्न हामी असक्षम हुन्छौं कि !' **लापीलाड, दोलखा**

सवाल

बिउ बिजन वितरण कार्यक्रमको एउटा पाटो मात्र हो । हामीले पूर्ण कार्यक्रमको अपेक्षा गरेका छौं जसले विभिन्न पाटाहरू समेटेको होस् जस्तै: नगदे बालीको तालिम, माटो परिक्षणको तालिम, कृषकको लागि प्राविधिक सहयोग, बजार व्यास्थापन र सङ्कलन केन्द्र । रातो सङ्केतयुक्त घरमा बस्नु हुँदैन भन्ने जानकारी हुँदाहुँदै पनि हामी उक्त घरमा बस्न बाध्य छौं । यो हाम्रो रहरले गर्दा होइन आर्थिक बाध्यताले गर्दा हो । अर्कोतर्फ, कोही मानिसहरू अझै पनि कसरी भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउने भन्ने बिषयमा जनकार छैनन् । भूकम्पको कारणले पानीको मुहान सुकेपछि हाम्रो धेरै समय पानी जुटाउनमै बित्ने गर्छ ।

जवाफ : गा. वि. स. सचिवले दुई महिना अघिमात्र यस गा. वि. स.मा नियुक्ति लिएको हुँदा यो विषयमा आफूलाई धेरै कुरा थाह नभएको बेहोरा जानकारी गराउनु भयो ।

उहाँले बताउनु भए अनुसार इन्जिनियरले प्रभावकारी तरिकाले समयमा सेवा प्रदान गर्न नसक्नुका मूलतः तीन कारणहरू रहेका छन्: १) गा. वि. स.मा एक जनामात्र इन्जिनियरको दरवन्दी हुनु तथा त्यसमा पनि गा. वि. स.मा प्रायः उपलब्ध नहुने २) इन्जिनियरहरूको वेलावेलामा हुने हडताल ३) गा. वि. स. सचिवले इन्जिनियरलाई परिचालन गर्ने अधिकार नभइ समन्वय गर्नेमात्र अधिकार रहेको ।

भिमसेन दाहाल, गा. वि. स. सचिव, लापीलाड, दोलखा, ९८४९९५०८००

एन.आर. एका अधिकृतका अनुसार नयाँ निर्णयले गा. वि. स. सचिवलाई आवश्यकता अनुसार इन्जिनियरलाई परिचालन गर्ने अधिकार प्रत्योजन गरेको कुरा जानकारी गराउनु भयो । सरकारी मापदण्ड अनुसार निर्माण नभएको भवनको खण्डमा सरकारले निर्णय गर्न बाँकी रहेको छ ।

सागर आर्चाय, कार्यालय प्रमुख, एन आर ए, दोलखा, ९८५४०४५८३२

सवाल : हामी वृद्ध वृद्धा हौं र एउटी सानी छोरीसँग बस्छौं । हामीले पहिलो किस्तावापत रु ५०,००० प्राप्त गरे पनि घर बनाउन सकेका छैनौं किनभने घर बनाउन एउटा बलियो मान्छेको आवश्यकता पर्दछ जसले गा वि स कार्यालयबाट कागजी प्रक्रिया पुरा गर्न सकोस्, घर निर्माण गर्नका लागि आवश्यक सामाग्री किनमेल गर्नुका साथै सामाग्री जुटाउन सकोस् । त्यसैले सहयोग गर्ने मान्छेको अभावमा हामीले पुनःनिर्माणको कार्य गर्न सकेका छैनौं । **लामीडाँडा, गा.वि.स**

सवाल : हाम्रो घर काठमाण्डौमा भएता पनि हामीले पहिलो किस्ता लिएनौं । तर अरुले काठमाण्डौमा घर भएता पनि किस्ता र अन्य सुविधाहरू सुरुदेखि नै लिँदै आएका छन् । यस्तो काम गा. वि. स. कार्यालयको मिलेमतोमा भएको हो भन्ने हल्ला छ । यो गैरकानुनी हो । यसलाई कसरी रोक्न र सम्बोधन गर्न सकिन्छ ? **लामीडाँडा, गा.वि.स**

सवाल : नेपाल सरकारले समुदायस्तरमा पुनःनिर्माणसम्बन्धी कार्यलाई सघाउनको लागि केही समय अगाडि स्थानयीस्तरमा "सामुदायिक पुनःनिर्माण समिति" गठन गरेको छ । यद्यपि, यो गा. वि. स. मा यो गठन भएको छैन । यसले विशेषगरेर पुनःनिर्माणसम्बन्धी कार्यहरू गर्दा सीमान्कृत समुदायहरू जस्तै: एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, फरक क्षमता भएका समुह, गरिबलाई प्राथमिकतामा राखेको छ । यसले कुनै पनि आर्थिक सहयोग गर्दैन । बरु आवश्यकता अनुसार इन्जिनियर उपलब्ध गराएर सहजीकरण गर्ने, सम्भव भएसम्म जनश्रमदान जुटाउने र अन्य प्राविधिक सहयोग जुटाउने कार्य गर्दछ । **रामु पौड्याल, गा. वि. स. सचिव, लामीडाँडा, ९८४९२५९८३५**

यस्तो किसिमका समस्याहरू भएको खण्डमा सम्पर्क नम्बरसहित एन. आर. ए.मा निवेदन दिनुहोस् हामी प्राथमिकताका साथ उहाँहरूलाई सहयोग गर्दछौं । यो समितिले आफ्नो प्रष्ट योजनासहित काम सुरु गरेपछि यस्ताखालका समस्याहरूको हल हुन्छ । सागर आर्चाय, कार्यालय प्रमुख एन. आर. ए, दोलखा, ९८५४०४५८३२

काठमाण्डौमा घर भएकाले पनि किस्ता पाएको उजुरी लिखितरूपमा हाम्रो गा.वि.स.मा कमैमात्र आएको छ । यद्यपि, हामी यो बिषयमा गम्भीर छौं । अहिले एन. आर. ए.को पहिलो प्राथमिकता भनेको पुनःनिर्माणको कार्यलाई थप गति प्रदान गर्नु हो । यदि हामीले अहिले नै छानबिन समिति गठन गरेर छानबिन गर्न थाल्यौं भने स्थानीयस्तरमा रहेको शक्तिशाली समूहको प्रभावले गर्दा पुनःनिर्माणको काम स्वतः ओभरलमा पर्छ । सरकारले अवस्थ पनि उचित समयमा छानबिन समिति गठन गर्छ र सोही अनुरूप आवश्यक कारवाही पनि गर्दछ ।

सागर आर्चाय, कार्यालय प्रमुख एन. आर. ए, दोलखा, ९८५४०४५८३२